

Sultonbek Normamatov

ZULFIYA

HAYOTI VA IJODINI O'RGANISH BO'YICHA

Dastur va uslubiy qo'llanma

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O'ZBEK TILIVA ADABIYOTI UNIVERSITETI

Sultonbek Normamatov

ZULFIYA

HAYOTI VA IJODINI O'RGANISH BO'YICHA

Dastur va uslubiy qo'llanma

Mazkur dastur va uslubiy qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning Toshkent shahrida tashkili etilgan Adiblar xiyoboniga 2020-yil 20-may kuni tashrif davomida berilgan topshiriqlar va o'tkazilgan majlis 35-sonli buyoniga asosan birinchi xalq shoirasi Zulfiyaning hayoti va ijodini oliy ta'lim muassasalarida o'qitish uchun ishlab chiqildi.

Unda Zulfiya hayoti va ijodining barcha jabhalari qamrab olindi. Talabalar Zulfiya hayoti va ijodi, shoira ijodining o'ziga xos qirralari, uning adabiy-estetik qarashlari, she'riyati, dostonlari, publitsistikasi, ochehk, adabiy suhbat, maqolalari va xotiralari bilan tanishib boradi. Shuningdek, shoiraning tarjima sohasida amalga oshirgan ishlari xususida ham ma'lumotlar berilgan.

Dastur va uslubiy qo'llanma Zulfiya hayoti va ijodini o'rganish bo'yicha o'quv mashg'ulotlari olib boruvchi oliy ta'lim muassasalarining professor-o'qituvchilari uchun mo'ljallangan.

Mas'ul muharrir:

Shuhrat Sirojiddinov,
filologiya fanlari doktori, professor

Tuzuvchi:

Sultonbek Normamatov,
filologiya fanlari doktori, dotsent v.b.

Taqrizchilar:

Uzoq Jo'r-aqulov,
filologiya fanlari doktori, professor

Kurshida Xamraqulova,
filologiya fanlari doktori, dotsent

Mazkur uslubiy qo'llanma Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti Kengashining 2020-yil 21-avgustidagi 1-sonli yig'ilishida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan.

I. KIRISH

Zulfiya hayoti va ijodini o'qitish bo'yicha dastur oliy ta'lim muassasalari uchun mo'ljallangan. Unda mazkur kursning maqsadi, vazifalari va mazmuni ifodalangan bo'lib, Zulfiya hayoti va ijodi, adabiy-ijtimoiy faoliyati, publitsistik mahorati, badiiy ijod sohasida amalga oshirgan ishlari yoritilgan. Ularni talabalar ongiga singdirish dasturda belgilangan mavzular bo'yicha o'tiladigan turkum mashg'ulotlar orqali amalga oshiriladi.

II. FAKULTATIV O'QUV KURSINING MAQSADI

Talaba-yoshlarni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida ta'biylash, ulug' qildodlarimiz bosib o'tgan hayot yo'lini o'rta mak sifatida ko'rsatish, Zulfiya hayoti va ijodini o'rganishning zaruriyatini tushuntirish, Zulfiyaning bugungi milliy ma'naviyatimiz, boy madaniy merosimiz xazinasida tutgan o'rmini, qadriyatini asoslashdan iborat.

III. FAKULTATIV O'QUV KURSINING VAZIFALARI

– Zulfiya hayoti va ijodini atroflicha o'rganish misolida har qanday millatning ma'naviy qiyofasini uning o'ydin (ziyoli)larining intellektual-estetik saviyasi belgilashini ko'rsatish;

– boshqa kasb egalarining o'z milliy adabiyoti namunalaridan xabaridorlik darajasi jamiyat taraqqiyoti uchun katta ahamiyat kasb etishi, badiiy adabiyot odaniga shunchaki axborot bermay, balki badiiy vositalar yordamida kishida munosabat uyg'otishi, tuyg'ularini qo'zg'atishi, har qanday munosabat esa kishida nuqtai nazar, pozitsiya, ma'naviy qiyofa shakllanishiga xizmat qilishini uqtirish;

– Zulfiya o'zining uzoq yillik ijodiy umri davomida yuksak ma'naviy fazilatlarni kuylagani, ularni tinim bilmay targ'ib qilgani, bu holat kelajak egalarini bo'lmish millat o'ydinlarining shoira ijodidan atroflicha xabaridor bo'lishlarini taqozo qilishini ta'kidlash;

– Zulfiya o'zining ijod namunalarida sadodat, vafu, odamiylik, yurtsevarlik, adolat singari ezgu ma'naviy-axloqiy sifatlarni tarannun qilganini ochib berishi;

– shoira, barcha iste'dod egalari singari, o'zi yonmay turib o'zgan yondirish mumkin emasligini yaxshi anglagani sababli o'z tuyg'ularini ifodalashda chin samimiyat va tabiiylik yo'lidan borganini yetkazish. Bu hol uning bitiklarining o'qishi bo'lishini, o'zgalarga kuchli ta'sir ko'rsatishini ta'minlaganini anglatishi;

– Zulfiya faqat ijodi bilan emas, balki yirik shaxsiyati, olijanob tutumlari, e'tirof qilish va andaza olishga loyiq hayot yo'li bilan ham o'zgalarga namuna edi. Yigirma to'qqiz yoshida beva qolgan Zulfiya o'zining uzoq umri davomida yori buyuk shoir Hamid Olimjoniga bo'lgan ulkan muhabbatiga sodiq qoldi. O'zbek ayoliga xos sadodat, vafodorlik, sabru qanoat, fidoyilik namunalarini ko'rsatib yashaganini uqtirishdan iborat.

IX. O'QUV-USLUBIY ADABIYOTLAR VA ELEKTRON RESURSLARI RO'YXATI:

Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

1. Karimov N. va boshqalar. XX asr o'zbek adabiyoti tarixi. –T.: O'qituvchi, 1999.
2. Sodiq S. Yangi o'zbek adabiyoti tarixi. –T.: "O'qituvchi" NMIU, 2019.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Qozoqbov Yo'ldosh. So'z yolqini. –T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2018.
2. Karimov N. Zulfiya (ma'rifiy-biografik asar). –T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2015.
3. Umurov H. Tahlil chizg'ulari. –T.: "Muharrir", 2013.
4. Sharafiddinov O. Tanlangan asarlar. –T.: "Sharq", 2019.
5. Shalola. Saylanma. 3 jildlik. 1-jild –T.: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1985.
6. Mushoira. Saylanma. 3 jildlik. 2-jild –T.: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1985.
7. Kamalak. Saylanma. 3 jildlik. 3-jild –T.: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1986.

Elektron resurslar

1. www.ziyounet.uz
2. www.e-tarix.uz
3. www.ziyouz.com
4. www.4r.natlib.uz
5. www.media.natlib.uz
6. www.diss.natlib.uz

MUNDARIJA

1. KIRISH. FAKULTATIV O'QUV KURSINING MAQSADI, VAZIFALARI	3
2. FAKULTATIV O'QUV KURSINI O'ZLASHTIRISHGA QO'YILADIGAN TALABLAR	4
3. "ZULFIYA HAYOTI VA IJODI" KURSINI O'QITISHNING O'QUV-USLUBIY TA'MINOTI	8
4. "ZULFIYA HAYOTI VA IJODI" KURSINI O'QITISHNING MA'RUZA TEXNOLOGIYASI	11
5. KURS YUZASIDAN MASHG'ULOTLAR VA MUSTAQIL TA'LIM YUZASIDAN KO'RSATMALAR	13
6. MUSTAQIL TA'LIMNI AMALGA OSHIRISH	18
7. FAKULTATIV KURS MAVZULARINING QISQACHA MAZMUNI. MA'RUZALAR	19
8. MULOQOTLAR	28
9. MUNOZARALAR	33
10. O'QUV-USLUBIY ADABIYOTLAR VA ELEKTRON RESURSLAR RO'YXATI	40